International Journal of Kannada Research
www.kannadajournal.com

ISSN: 2454–5813
IJKR 2019; 5(3): 90-92
© 2019 IJKR
www.kannadajournal.com
Received: 05-05-2019
Accepted: 09-06-2019

ರಾಮರೆಡ್ಡಿ. ಕೆ.
ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ ಕೆ.ಎಲ್.ಇ.ಸಂಸ್ಥೆಯ, ಎಸ್.ವಿ.ಎಸ್.ಬೆಳ್ಳುಬ್ಬಿ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ,

Correspondence
ರಾಮರೆಡ್ಡಿ. ಕೆ.
ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ ಕೆ.ಎಲ್.ಇ.ಸಂಸ್ಥೆಯ, ಎಸ್.ವಿ.ಎಸ್.ಬೆಳ್ಳುಬ್ಬಿ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ,

ವಚನ ಹಾಗೂ ತತ್ವಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಲೋಕ ಕಲ್ಯಾಣ

ರಾಮರೆಡ್ಡಿ. ಕೆ.

ಕಾಡಿನ ಮಾನವ ನಾಡಿನ ಮಾನವನಾದ ಮೇಲೆ ಕೂಡ ಮಾನವನ ಆಲೋಚನಾ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಬಹುತೇಕ ಸುಧಾರಣೆ ಕಾಣಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಮಾನವ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವೆನಿಸಿದರೂ ಸ್ವಭಾವತಃ ದುಷ್ಟ. ಕೆಲವರು ಪ್ರಾಣಿ ಸಹಜವಾದ ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನೇ ಇನ್ನೂ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಸುಖ–ದುಃಖ, ಹಸಿವು–ತೃಷೆ, ಕಾಮ–ಪ್ರೇಮ, ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲೂ ಪಶುವಿನಂತೆ. ಕೆಲವರಲ್ಲಿ ವಿವೇಕ ಕಡಿಮೆ, ಇಂದಿಗೂ ಕೆಲವರಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ವಚನ ಮತ್ತು ತತ್ವಪದ ಪರಂಪರೆಯು ‘ತತ್ವ ಮತ್ತು ಆಚರಣೆ ಎರಡೂ ಏಕೀಭವಿಸಿರುವ ಜೀವನ ವಿಧಾನ. ಈ ಪರಂಪರೆಯು ಸಾಮರಸ್ಯದ ಬದುಕೊಂದನ್ನು ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ನೀಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತ ಬಂದಿದೆ.’ ಇವೆರಡರಲ್ಲಿ ಸಮಾನವಾದ ಅಂಶವೇನೆಂದರೆ ನಡೆ ಮತ್ತು ನುಡಿ ಒಂದಾಗಿರುವಂತಹುದು. ‘ಇಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ನಡೆ ಆಮೇಲೆ ನುಡಿ. ಯಾವುದೇರೀತಿಯ ಜಾತಿ ಸೂತಕಗಳಿಲ್ಲದ, ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯವಿಲ್ಲದ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಿಕೊಂಡು ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿರುವ ತತ್ವಪದಗಳು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಅಸ್ಮಿತೆಯ ಭಾಗವಾಗಿವೆ. ಅವು ನೆಲದ ತತ್ವ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ನಿಸರ್ಗ ವಿವೇಕದ ಜೊತೆ ಬೆರೆಸುತ್ತ ಸಮೂಹದ ಚಿಂತನಾ ಕ್ರಮವನ್ನು ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ’[1] ಈ ಮಾತು ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಶರಣರು, ಅನುಭಾವಿಗಳು, ದಾರ್ಶನಿಕರು, ಸಾಧು ಸಂತರು ಮುಂತಾದವರು ಬಾಳಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ನೈತಿಕತೆಯ, ಆದರ್ಶದ ಅರಿವನ್ನು ಸರಳ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾ ಲೋಕ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಭಾಷ್ಯ ಬರೆದವರು. ರಾಜಾಶ್ರಯ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ, ಕ್ಲಿಷ್ಟವಾಗಿದ್ದ ಪಂಡಿತ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ನಿಲುಕದ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಅವುಗಳು ಪಂಡಿತೋತ್ತಮರ ವಾಗ್ವಾದಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದವು.

ಇಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ವಚನ ಮತ್ತು ತತ್ವಪದಗಳು ಲೋಕದ ಸತ್ಯಾಸತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಒರೆಗೆ ಹಚ್ಚಿ ಸರಳವಾದ ಜನ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ತಲುಪಿಸುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದವು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿದ್ದ ಜಾತಿ, ಲಿಂಗ, ವರ್ಗ, ವರ್ಣ, ಕಾಯಕ, ಮುಂತಾದ ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ತೊಡೆದುಹಾಕಲು ವಚನ ಮತ್ತು ತತ್ವಪದಗಳು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿನ ಸರ್ವ ಸಮಾನತೆಯ ಆಶಯಗಳು ಇಂದಿಗೂ ನಮಗೆ ದಿಕ್ಸೂಚಿಯಾಗಿವೆ.

ಈ ಎರಡು ಪರಂಪರೆಗಳಿಗೆ ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣವೇ ಪರಮ ಗುರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಕಾಯಕ, ಸತಿ–ಪತಿ, ಜಾತಿ, ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯದಂತಹ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಬಿತ್ತಿದವು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿದ್ದ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಖಂಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ವೈಚಾರಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದವು.

ಉದರ ಸನ್ಯಾಸವಿದು। ನಮ್ಮ ಉರಗ ಭೂಷಣನೊಳು। ಲೇಶವೂ ಮನವಿರಿಸದ ಉದರ ಸನ್ಯಾಸವಿದು॥ ಆಸೆಯ ತೊರೆದೇವೆಂದು ಘೋಷವ ಬಿಟ್ಟು ತಿರುಗಿ। ಮೋಸ ಗೊಳಿಸಲು ಪರರ। ಯತಿಯಾದೆವೆಂದು ವೇಶ್ಯೆ ಕಾಂತೆಯರಂತೆ। ವಶ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಜನರ ಕಾಸು ಗಳಿಸುವ ಹೇಸಿ ಮನುಜರ॥ ಕಪಟತನದೊಳು ವಂಚಿಸಿ ಜನರನ್ನು ಜಪಮಾಲೆಯಾ ಪಿಡಿದು ಯೋಗಿಯಂತೆ ಉಪಜೀವನವ ನಡೆಸುವ ಸಾಧನವಾಗಿ ತಪವ ಮಾಡುವರು ಜನರು ನೋಡುವಂತೆ॥[2] ಎಂದು ರಾಯಚೂರಿನ ಮಹಿಳಾ ತತ್ವಪದಕಾರ್ತಿ ಕವಿ ಹನುಮಂತವ್ವ ನುಡಿಯುತ್ತಾಳೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ವಂಚನೆಯೇ ತಮ್ಮ ಕಸುಬನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಉದರ ಪೋಷಣೆಗಾಗಿ ನಾನಾ

ವೇಷಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಮೋಸದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಾ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಾದೆವೆಂದು ನಂಬಿಸುತ್ತಾ ಕಪಟತನದಲಿ ಸಂಪಾದಿಸುವವರನ್ನು ತರಾಟೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ.

ನೈತಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳು ನಿರಂತರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಾ ದಾನ, ಸದಾಚಾರದಂತಹ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಮಾನವನನ್ನು ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯ ಕಡೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತವೆ. ನೈತಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಯಾವುದೇ ಕಾಲ, ದೇಶಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಧರ್ಮ, ದರ್ಶನ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಗಳ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿರುವ ನೀತಿಯು ಸಮಾಜ, ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹಾಗೂ ರಾಜನೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಜೃಂಭಿಸಿದರೆ ಜನರು ನೆಮ್ಮದಿಯ ಜೀವನ ನಡೆಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಕ್ಕೂ ನೈತಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಗೂ ಅನ್ಯೋನ್ಯ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮವೆಂದರೆ ಬರಿ ಆತ್ಮ, ಸೃಷ್ಠಿ ಮತ್ತು ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸುವದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಮನುಷ್ಯನು ನೈತಿಕ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತ ಪರಮ ತತ್ವವನ್ನು ಅರಿಯುವದಾಗಿದೆ. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಆಧ್ಯಾತ್ಮವಾದಿಗಳು ಸದಾಚಾರ ಅಥವಾ ನೈತಿಕತೆಯನ್ನು ಆಧ್ಯಾತ್ಮವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕುಲವನ್ನು ಮುಂದು ಮಾಡಿ ಮೇಲು ಕೀಳು ಎಂದು ಮನುಷ್ಯ ಮನುಷ್ಯನನ್ನೆ ಅಗೌರವದಿಂದ ಕಾಣಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ "ಕೊಲುವನೇ ಮಾದಿಗ, ಹೊಲಸು ತಿಂಬುವನೇ ಹೊಲೆಯ, ಕುಲವೇನೋ ಸಕಲ ಜೀವಾತ್ಮರಿಗೆ ಲೇಸನೇ ಬಯಸುವ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲ ಸಂಗನ ಶರಣರೇ ಕುಲಜರು" ಎಂದು ಬಸವಣ್ಣ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಸಕಲ ಜೀವರಾಶಿಗಳಿಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾ ನಿಜವಾದ ಹೊಲೆಯ ಯಾರು? ಶ್ರೇಷ್ಠರು ಯಾರು? ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

"ತಾನು ಒಬ್ಬರ ಸತಿಯ ನೋಡಿ ಭ್ರಮಿಸುವ, ತನ್ನ ಸತಿಯ ನೋಡಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಭ್ರಮಿಸುವ, ಮಾನ ಆಭಿಮಾನವೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಅಂದದಿ ಹೀನ ಜನ್ಮ ಜಾತಿ ಇನ್ನು ಬೇರೆ ಇಪ್ಪುದೇ!" ಅಂದರೆ, ದೈಹಿಕ ವ್ಯಾಮೋಹ ಕೀಳು ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಳಿದರೆ ಅಂತಹವನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವೇ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಸಮಾಜದ ಆರೋಗ್ಯ ಹದಗೆಡುತ್ತದೆಂದು ಕೊಡೇಕಲ್ಲ ಬಸವಣ್ಣ ನುಡಿಯುತ್ತಾನೆ. ಇಂತಹ ವ್ಯಾಮೋಹದಿಂದಲೇ ಅನೇಕ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನ ಬಾಲಕಿಯರು ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಾಚಾರಕ್ಕೊಳಗಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ನಾಗರಿಕ ಜಗತ್ತನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆಂದು ಬೀಗುವ ನಮ್ಮಗಳ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಇಂತಹ ಅಮಾನವೀಯ ಕೃತ್ಯಗಳಿಗೆ ಕೀಳುಮಟ್ಟದ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ಥಿತಿಯೇ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

"ಗುಡಿಗುಂಡಾರದ ಜಗಳವ್ಯಾಕೋ ಯಪ್ಪ ಮಾನವಗೆ ಮಾನವನು ತಾ ತಿಳಿಯಬೇಕು। ಎಲ್ಲರೊಳಗೆ ಜೀವ ಶಿವನಿರುವಾಗ ಗುಡಿಕಟ್ಟಿ ಅವನಿಗೆ ಬಂಧನವ್ಯಾಕೋ॥ ಶಿವ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ ನೀ ಶಿವನು ನಿನ್ನ ದೇಹದ ಗುಡಿಯೊಳಗ ಕುಂತಾನ ಅವನು। ನೀನೆ ಗುಡಿಯಾಗಿ ಗುಡಿ ಕಟ್ಟುವದ್ಯಾಕೋ ಸಾಕಪ್ಪ ಸಾಕು ನಿನ್ನ ಗುಡಿ ಜನಗಳ ಸಾಕೋ॥ ಎಂದು ಸಾಲಗುಂದಿ ಗುರುಪೀರಾ ಖಾದರಿಯವರ ಈ ಪದ್ಯವು ಗುಡಿ ಗುಂಡಾರದ ಜಗಳದ ಕುರಿತು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯ ಕೇಂದ್ರಿತ ಸಂಘರ್ಷಗಳು ಈಗಲೂ ಜೀವಂತವಾಗಿವೆ. ದೇವರ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಖಾದರಿಯವರು ಬಹಳ ಸರಳವಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ದೇವರು ಸಕಲ ಚರಾಚರ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ. ಗುಡಿ ಕಟ್ಟಿ ದೇವರನ್ನು ಬಂಧನದಲ್ಲಿಡುವದು ಸರಿಯೇ? ದೇವರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಜಾತಿ ಬೇಧಗಳಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ನಮ್ಮೊಳಗೆ ಭಿನ್ನ ಬೇಧಗಳ್ಯಾಕೆ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನೇ ಬಸವಣ್ಣ 'ಉಳ್ಳವರು ಶಿವಾಲಯವ ಮಾಡಿಹರು। ನಾನೇನ ಮಾಡಲಿ ಬಡವನಯ್ಯಾ। ಎನ್ನ ಕಾಲೇ ಕಂಬ ದೇಹವೇ ದೇಗುಲ ಶಿರ ಹೊನ್ನ ಕಳಸವಯ್ಯಾ। ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ ಕೇಳಯ್ಯಾ ಸ್ಥಾವರಕ್ಕಳಿವುಂಟು ಜಂಗಮಕ್ಕಳಿವಿಲ್ಲ' ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ತಾನು ಬಡವನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ದೇವರು ನಮ್ಮ ದೇಹದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಾನೆ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಸ್ಥಾವರಕ್ಕೆ ಅಳಿವಿದೆ, ಆದರೆ ಜಂಗಮವಾಗಿರುವ ಜ್ಞಾನ ಶಾಶ್ವತವೆಂದು ನುಡಿಯುತ್ತಾನೆ.

ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ 'ನೆಲನೊಂದೇ ಹೊಲಗೇರಿ ಶಿವಾಲಯಕೆ, ಜಲವೊಂದೆ ಶೌಚಾಚಮನಕ್ಕೆ, ಕುಲವೊಂದೇ ತನ್ನ ತಾನರಿದವಂಗೆ, ಫಲವೊಂದೇ ಷಡುದರುಶನ ಮುಕ್ತಿಗೆ ನಿಲುವೊಂದೇ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ ನಿಮ್ಮನರಿದವಂಗೆ॥' ಎಂಬುದು ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನ. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ, ನೀರು, ಮುಕ್ತಿಯ ಫಲ, ಕುಲ ಇವೆಲ್ಲವೂ ತಿಳಿದವನಿಗೆ ಒಂದೇ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ನಡುವೆ ಅಸಮಾನತೆಯ ವೈರುಧ್ಯವೇಕೆ ಎಂಬುದೇ ಬಸವಣ್ಣವನವರ ತಾರ್ಕಿಕ ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಹೀಗೆ ಶರಣರು ಮತ್ತು ಸಂತರು ತಮ್ಮ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಜೈವಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಜಾತಿಯತೆಯಂತಹ ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಕಟುವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸಿದರು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಸಮಾನತೆಯ ಮನೋಭಾವನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕಾದದ್ದು ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವೆಂದು ಸಾರಿದರು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಇವರುಗಳು ತಮ್ಮ ನಡೆ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತಂದರು. ನುಡಿಯೊಳಗಾಗಿ ನಡೆಯದಿದ್ದಡೆ, ಹಿಡಿದಿಪ್ಪ ಲಿಂಗ ಘಟಸರ್ಪವಯ್ಯಾ ಎನ್ನುವ ಮೂಲಕ ನಡೆ ಮತ್ತು ನುಡಿ ಎರಡೂ ಒಂದಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಶರಣರು ಬಯಸಿದರು. ಇಂತಹ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ನಾವುಗಳು ಅರಿಯದೇ, ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ನಡೆ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸದೇ ಹೋದದ್ದು ದುರಂತವೇ ಸರಿ. ಇಂದಿಗೂ ನಾವು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಕೃಷಿ, ಬಡತನ, ನಿರುದ್ಯೋಗ, ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕಿ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ತರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರಗಳು ವಾಸ್ತವದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಂಡರೆ ದೇಶ ಸುಧಾರಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ ಆಗಬೇಕಷ್ಟೇ.

ಆಕರ ಸಾಮಗ್ರಿ

1. ಡಾ. ಸಿ. ವೀರಣ್ಣ–ಪರ್ಯಾಯ ವಚನ ಸಂಪುಟ, ಅ.ಭಾ.ಶ.ಸಾ.ಪರಿಷತ್ತು ಮೈಸೂರು, 2013.
2. ಡಾ. ಬಸವಲಿಂಗ ಸೊಪ್ಪಿಮಠ– ಕೊಡೇಕಲ್ಲ ಬಸವಣ್ಣನವರ ತತ್ವಪದಗಳು, ಸಂಪುಟ–24, ಪ್ರ: ರಾ.ಸಂ.ಕ.ಕ.ಅ. ಮತ್ತು ಸಂ. ಕೇಂದ್ರ, ಬೆಂಗಳೂರು, 2017
3. ರಹಮತ್ ತರೀಕೆರೆ– ಸಾಲಗುಂದಿ ಗುರುಪೀರಾ ಖಾದರಿ ತತ್ವಪದಗಳು, ಸಂಪುಟ–23, ಪ್ರ: ರಾ.ಸಂ.ಕ.ಕ.ಅ.ಮತ್ತು ಸಂ.ಕೇಂದ್ರ, ಬೆಂಗಳೂರು, 2017
4. ಡಾ.ಮೀನಾಕ್ಷಿ ಬಾಳಿ– ಮಹಿಳಾ ತತ್ವಪದಗಳು, ಸಂಪುಟ–27, ರಾ.ಸಂ.ಕ.ಕ.ಅ.ಮತ್ತು ಸಂ.ಕೇಂದ್ರ, ಬೆಂಗಳೂರು, 2017
5. ಮೈ.ವಿ.ವಿ. ವಿಶ್ವಕೋಶ/ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರ: ಅಂತರ್ಜಾಲ ಮಾಹಿತಿ.
6. ಅಂತರ್ಜಾಲ: ಎಚ್.ಟಿ.ಟಿ.ಪಿ//ಡಬ್ಲ್ಯೂ ಡಾಟ್ ಓಆರ್ಜಿ.
7. ಡಾ. ಟಿ.ಆರ್.ಚಂದ್ರಶೇಖರ್– ವಚನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಯಾಮಗಳು, ಪ್ರ. ಸಿ.ವಿ.ಜಿ.ಪಬ್ಲಿಕೇಶನ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು, 2004.

1. ಡಾ. ನಟರಾಜ ಬೂದಾಳು, ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ, ಡಾ.ಮೀನಾಕ್ಷಿ ಬಾಳಿ–ಮಹಿಳಾ ತತ್ವಪದಗಳು, ಸಂ.27,ಪುಟ–18.ಪ್ರ:ರಾ.ಸಂ.ಕ.ಕ.ಅ.ಮತ್ತು ಸಂ.ಕೇಂದ್ರ, ಬೆಂಗಳೂರು, 2017.

[೨]. ಡಾ.ಮೀನಾಕ್ಷಿ ಬಾಳಿ– ಮಹಿಳಾ ತತ್ವಪದಗಳು, ಸಂ.27, ಪುಟ 117, 118. ಪ್ರ: ರಾ.ಸಂ.ಕ.ಕ.ಅ.ಮತ್ತು ಸಂ.ಕೇಂದ್ರ, ಬೆಂಗಳೂರು, 2017)

[೩]. ಮೈ.ವಿ.ವಿ. ವಿಶ್ವಕೋಶ/ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರ: ಅಂತರ್ಜಾಲ ಮಾಹಿತಿ

[೪]. ಡಾ.ಸಿ.ವೀರಣ್ಣ– ಪರ್ಯಾಯ ವಚನ ಸಂಪುಟ, ವಚನ–233, ಪುಟ71. ಅ.ಭಾ.ಶ.ಸಾ.ಪರಿಷತ್ತು ಮೈಸೂರು, 2013.

[೫]. ಬಸವಲಿಂಗ ಸೊಪ್ಪಿಮಠ–ಕೊಡೇಕಲ್ಲ ಬಸವಣ್ಣನವರ ತತ್ವಪದಗಳು, ಸಂಪುಟ–24, ಪುಟ–116, ಪ್ರ:ರಾ.ಸಂ.ಕ.ಕ.ಅ. ಮತ್ತು ಸಂ.ಕೇಂದ್ರ, ಬೆಂಗಳೂರು, 2017

[೬]. ರಹಮತ್ ತರೀಕೆರೆ–ಸಾಲಗುಂದಿ ಗುರುಪೀರಾ ಖಾದರಿ ತತ್ವಪದಗಳು,ಪುಟ42,ಕ.ಸ.ತತ್ವಪದಗಳಜನಪ್ರಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲೆ, ಪ್ರ.ರಾ.ಸಂ.ಕ.ಕ.ಅ.ಸಂ.ಕೇಂದ್ರ, ಬೆಂ, 2017.

[೭]. ಡಾ.ಸಿ.ವೀರಣ್ಣ– ಪರ್ಯಾಯ ವಚನ ಸಂಪುಟ, ವಚನ–25, ಪುಟ 6. ಅ.ಭಾ.ಶ.ಸಾ.ಪರಿಷತ್ತು ಮೈಸೂರು, 2013.

[೮]. ಡಾ. ಟಿ.ಆರ್.ಚಂದ್ರಶೇಖರ್– ವಚನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಯಾಮಗಳು, ಪ್ರ. ಸಿ.ವಿ.ಜಿ.ಪಬ್ಲಿಕೇಶನ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು, 2004.